

демонструють специфіку та унікальність англійської мови. Перспективним вважаємо дослідження українських та англійських фразеологізмів, які творять комічний ефект або виконують інші експресивні функції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюба С. А. Best English Jokes. URL: [https://bunker4.zlibcdn.com/dtoken/935448e6d88d1e797644bbac22faa48a/Luchshie_anglyskie_anekdotue__Best_English_Jokes__\(z-lib.org\).pdf](https://bunker4.zlibcdn.com/dtoken/935448e6d88d1e797644bbac22faa48a/Luchshie_anglyskie_anekdotue__Best_English_Jokes__(z-lib.org).pdf). Дата перегляду: 26.04.2022.
2. Куми та кумки: Анекдоти давні і сучасні / авт.-упоряд. О. Кононенко. Київ: Криниця. Харків: Фоліо, 2013. 254 с. URL: <https://javalibre.com.ua/java-book/book/2927400>. Дата перегляду: 26.04.2022.
3. Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. URL: <https://ukrtextbook.com/suchasna-ukra%D1%97nska-literaturna-mova-shevchuk-s-v/suchasna-ukra%D1%97nska-literaturna-mova-shevchuk-s-v-3-omonimi.html>. Дата перегляду: 26.04.2022.
4. Ящук О. Л. Стилiстичнi особливостi науково-технiчних текстiв в аспектi навчання професiйно-орiєнтованiй англiйськiй мовi. URL: <http://xp-e1aajfrcds8ay4h.com.ua/pages/view/182>. Дата перегляду: 26.04.2022.

Федірко Христина

Науковий керівник – доц. Штонь Олена

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРІВНЯНЬ У РОМАНІ НАДІЇ ГУМЕНЮК «ВЕРЕСОВІ МЕДИ»

Постановка проблеми. Вивчення виражальних засобів, зокрема порівнянь, та їх ролі у репрезентації авторської мовної картини світу - актуальний напрямок української лінгвостилістики. Адже саме порівняння є одним з найбільш яскравих експресивних стилістичних ресурсів, і це зумовлює активне функціонування таких тропів у художніх текстах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Порівняння як художній засіб стало об'єктом вивчення українських науковців, зокрема О. Барменкової, Я. Голоюх, Г. Довженко, М. Заборної, І. Кучеренка, Л. М'яснянкіної, Т. Павлюк, С. Рошко, Н. Шаповалової та ін.

Мовно-художня практика сучасної української письменниці Надії Гуменюк, яка ще не була предметом ґрунтовного лінгвостилістичного дослідження, становить цікавий і багатий матеріал для вивчення структури, семантики і стилістичних функцій порівняльних конструкцій. Це й зумовлює актуальність нашої наукової розвідки.

Мета статті – виявити й описати лінгвостилістичні особливості порівнянь у романі Надії Гуменюк «Вересові меди».

Аналізуючи мовну тканину досліджуваного твору письменниці, ми виявили, що порівняння – часто вживаний мовно-образний засіб. Його експресивна виразність відображає особливості стилю Надії Гуменюк, дає змогу простежити зв'язок з авторською індивідуальною моделлю світу.

У порівняннях мовознавці традиційно виділяють два основні та необхідні компоненти: суб'єкт порівняння (те, що порівнюють) і об'єкт порівняння (те, з чим порівнюють) [2, с. 271].

Із метою виявлення семантико-стилістичної специфіки порівнянь у романі опишемо функціонування таких компонентів у досліджуваному творі.

Суб'єкти й об'єкти порівнянь у романі «Вересові меди» репрезентують сегменти авторської мовної картини світу Надії Гуменюк, зокрема серед об'єктів найчастіше письменниця обирає такі групи: тваринний світ «Одні виють, як вовки, інші ревуть, як бики!» (с. 146); рослинний світ «Денниця червоніла над світом, як вранішня ружа, обмита дощами» (с.188); природні стихії «Настина гареча і шмидка, як вогонь» (с. 60), небесні світила «Усього якихось кілька штрихів – і вона засяє, як справжня зірка»(с.158); людина «Згадає баба, як дівкою була, та й помолодшає» (с.77); реалії довкілля та предмети побуту «Язика з самого ранечку наперечували і нагострювали, як оце я ниньки – свою сокиру» (с. 17); абстрактні поняття «Переступив поріг, і став над головою, як гріх – над душею, водить твердим, немов цурпалок, пальцем по лезу сокири» (с. 15); назви хвороб «Маму ніби пропасниця біла»(с.96), продукти харчування «Наливаєшся, як яблучко» (с.54); містичні поняття «Обличчя бліде й застигле, як у зомбі» (с.112); сталі вирази «Тиміш знову як Пилип із конопель» (с. 18); поняття, пов'язані з релігією «Поки отець Онуфрій, терплячий, як Бог, відпоював його травами та підтримував молитвами» (с. 219) та ін.

У романі виразно виокремлюються так звані «улюблені» порівняння, де у складі об'єкти натрапляємо на фразеологізми, які авторка використовує дуже часто: «Хлопець гарний – з лица хоч воду пий» (с. 44); «Як у воду дивилися, от чим усе скінчилося» (с. 57); «Ганька Ількова тіко казала, що приїхав і що невеселий вельми, ходить, як у воду опущений» (с. 57); «Поїхав і справді як у воду впав» (с. 42); «Данину скутість як рукою зняло» (с. 141); «А випий-но, Богоданцю, меду вересового – усю хворобу як рукою зніме» (с. 138).

Суб'єктами ж порівнянь в індивідуально-авторській картині світу Надії Гуменюк виступають і природа (тварини, птахи, рослинний світ), і людина, і предмети побуту тощо. Наведемо приклади: «Груша, як суворий чатовий, стояла біля попелища» (с.88); «Настина гареча і швидка, як вогонь» (с.60); «Масивний, круглий дзвінок на рулі виблискує, як люстерко» (с.19). Найбільшою та найцікавішою групою суб'єктів постає «людина», але усі суб'єкти у творчості Надії Гуменюк неоднорідні.

За класифікацією І. Кучеренка порівняльні звороти можна поділити на дві великі групи: безсполучникові й сполучникові [3].

У романі наявні безсполучникові порівняння, які утворюють різні групи:

порівняння, виражене формою орудного відмінка: «А Віку наче прориває – сльози градом, слова налітають одне на одне так, що їх важко розібрати» (с. 313);

порівняння, виражені прислівниковою структурою з по- : «Але по-дитячому здивовані очі зводять нанівець його намагання» (с. 280);

порівняння, що виражене за допомогою допоміжного дієслова бути або іншим дієсловом, що виконує роль зв'язки: (подібний, схожий, здаватися, нагадує): «Її м'який, оксамитовий сміх, зовсім не схожий на старечий...» (с.54);

порівняльні конструкції, які мають значення «кількості, здатності»: «Катерина ж ладна йому небо прихилити» (с.57).

Щодо сполучникових порівняльних конструкцій, то найбільш поширеним є сполучник як (налічуємо 45 порівнянь); за ним, у міру зменшення їх уживання, ідуть сполучники приблизно в такому порядку: ніби, нібито - 32 порівняння; наче, неначе, начебто – 16 конструкцій; сполучник що – 9 порівнянь; конструкція так, як трапляється 6 разів; так, ніби - 2 рази, а так, наче – лише один раз. Наведемо приклади: «А виступ у селі не такий відповідальний, як у місті, на справжній сцені» (с. 48), «Іду собі дорогою легенько, нібито аж лечу» (с. 258).

Висновки. Використання різних типів порівнянь надає художньому твору особливої образності, експресивності та емоційності. Порівняльні конструкції у мовній тканині роману Надії Гуменюк «Вересові меди» – виразний стилістичний засіб. За своєю семантикою і структурою вони представляють різні групи. Серед об'єктів – це тваринний світ; рослинний світ; природні стихії; небесні світила; людина; реалії довкілля та предмети побуту; абстрактні поняття; назви хвороб; продукти харчування тощо. Серед суб'єктів – людина, природа та предмети побуту.

Усі досліджені порівняння – оригінальні внутрішньою художньою силою, місткі, викликають яскраве враження у пересічного читача. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні інших образних засобів у мові творів письменниці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк Надія. Вересові меди. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 320 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Вид. 3-тє. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
3. Кучеренко І. К. Порівняльні конструкції мови в світлі граматики: монографія. Київ: Вид-во «Київ», 1959. 105 с.
4. Штонь О. П. Порівняння в авторській мовній картині світу Василя Слупчука. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Мовознавство. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2016. Вип. 1 (25). С.118–123.